

סדרת הרצאות וסרטים

בנושא:

שלושים שנה למלחמת לבנון הראשונה: הסכסוך בין ישראל ללבנון בראי הקולנוע

רשימת ההרצאות והסרטים:

גב' שלומית אשרי-שחף, האוניברסיטה העברית. המפגש ידון במלחמת לבנון מנקודת המבט של החברה הישראלית. הדיון יסקור תגובות שביטאה החברה האזרחית בישראל ביחס ל"מבצע שלום הגליל" ודפוסי מאבק שהיו, לראשונה, חלק מההתנגדות תוך כדי המלחמה, כגון סרבנות של בודדים וארגונים. יוקרן בו הסרט "ואלס עם בשיר" (2008).

יום א', 3.6.2012, 20:30

ד"ר אורן ברק, האוניברסיטה העברית. המפגש ידון בגורמים ובמאפיינים העיקריים של מלחמת האזרחים בלבנון (1975-1990), סכסוך פנימי שאיים לקרוע לגזרים לא רק את החברה הלבנונית על מגזריה השונים (עדות, משפחות גדולות, ואזורים), אלא גם את התא המשפחתי עצמו, ושב לקחו חלק גם שכניה של לבנון - הפלסטינים, ישראל וסוריה. יוקרן בו הסרט "האישה ששרה" (2010).

יום ד', 6.6.2012, 20:30

פרופ' אברהם סלע, האוניברסיטה העברית. המפגש ידון בתהליך קבלת ההחלטות המדיני והצבאי שהביא לכך שממשלת ישראל החליטה ב-1985 על נסיגה של צה"ל מלבנון ועל הקמת "אזור הביטחון" וצבא דרום לבנון (צד"ל) בדרום-לבנון. יוקרן בו הסרט "שתי אצבעות מצידון" (1986).

יום א', 10.6.2012, 20:30

מר דניאל סובלמן, האוניברסיטה העברית. המפגש ידון בעימות בין צה"ל לארגון חזבאללה ב"אזור הביטחון" בדרום-לבנון, ויתמקד ב"כללי המשחק" הכתובים והלא-כתובים שהתגבשו בין הצדדים החל מראשית שנות ה-90 ועד לפרוץ מלחמת לבנון השנייה ביולי 2006. יוקרן בו הסרט "תחת הפצצות" (2007).

יום ב', 11.6.2012, 20:30

תקציר

6 ביוני 1982. בעקבות ניסיון התנקשות של ארגון פלסטיני בשגריר ישראל בבריטניה, שלמה ארגוב, יוצא צה"ל ל"מבצע שלום הגליל" שמטרתו המוצהרת היא להרחיק את האיום הצבאי הפלסטיני על יישובי הצפון עד טווח של 40 ק"מ. אך עד מהרה מתברר לציבור הישראלי - וגם לחלק ממקבלי ההחלטות - כי ה"מבצע" אינו אלא מלחמה רחבת-היקף ולה שלושה יעדים מרחיקי-לכת: גירוש אש"ף ויתר הארגונים הפלסטיניים שהתבססו בלבנון מסוף שנות ה-60 והנחתת מכה אנושה על המאבק הלאומי הפלסטיני; סילוק הכוחות הצבא הסורי מלבנון; וחבירה לבני-הברית הנוצרים מארזנים של ישראל בלבנון, כינון ממשל פרו-ישראלי בבירות בראשותו של בשיר ג'מיל, מנהיג מיליצית "הכוחות הלבנוניים" והשגת שלום בין שתי המדינות.

אך תכנון לחוד ומציאות לחוד. ישראל מסתבכת במצור על מערב-בירות, בשיר ג'מיל נרצח זמן קצר לאחר שנבחר לנשיא לבנון, ואנשי המיליציה שלו מבצעים טבח במחנות הפליטים הפלסטיניים צברא ושאתילא סמוך מאוד לעמדות צה"ל. זאת ועוד, שחקנים לא-מדינתיים בלבנון עצמה, ובראשם חזבאללה, ארגון שיעי רדיקלי הנתמך בידי איראן, מתחילים לבצע פיגועים נגד ישראל, ובין שני הצדדים, לבנון וישראל, פורץ סכסוך שאינו מגיע לקיצו גם לאחר הנסיגה הפורמאלית (אך לא המעשית) של ישראל מלבנון ב-1985 והקמת "אזור ביטחון" בדרום-לבנון, שבו שוהה צה"ל חמש-עשרה שנה נוספות. גם לאחר הנסיגה החד-צדדית של ישראל מדרום-לבנון ב-2000 לא מסתיים הסכסוך בין שתי המדינות, וכעבור שש שנים, ב-2006, מתלקח ביניהן עימות נוסף: מלחמת לבנון השנייה בין ישראל לחזבאללה.

30 שנה לאחר פרוץ מלחמת לבנון הראשונה נבקש לבחון כיצד ישראלים, לבנונים, ולעתים גם משקיפים מבחוץ, רואים את עצמם, את "האחר", ואת מערכת-היחסים שבין "העצמי" לבין "האחר" מ-1982 ועד ימינו אלה. כמו כן נשאל כיצד הסכסוך המתמשך בין שתי המדינות השפיע על היחיד ועל החברה בהן, כפי שהדבר משתקף בקולנוע שנעשה בלבנון, בישראל, ובמערב. מן הצד הישראלי, נבחן סוגיות אלה באמצעות סרט השייד לגל הראשון של סרטים שנעשו על המלחמה בשנות ה-80 וה-90, וסרט מן הגל השני שנעשה על המלחמה לאחר הנסיגה ב-2000. מן הזווית הלבנונית נבחן שני סרטים, האחד שנעשה על מלחמת האזרחים בלבנון (1975-1990), כולל התפקיד הישראלי בה, והשני שדן במלחמת לבנון השנייה ב-2006 והשלכותיה.

בין הנושאים והשאלות שבהם נעסוק במסגרת הסדרה:

- ❖ כיצד הגיבה החברה הישראלית למלחמה ב-1982, כולל דפוסי המאבק שהתנהל נגד פריצתה והתמשכותה?
 - ❖ כיצד השפיעה מלחמת האזרחים בלבנון, ובכלל זה התפקיד שמילאו בה שכניה הקרובים (ישראל, הפלסטינים וסוריה), על החברה הלבנונית?
 - ❖ כיצד תפסו בישראל את "הבוץ הלבנוני" באמצע שנות ה-80 וכיצד ביקשו המנהיגים האזרחיים והצבאיים להיחלץ ממנו?
 - ❖ מדוע פרצו עימותים מאוחרים בין שני הצדדים, ובפרט מלחמת לבנון השנייה בין ישראל לחזבאללה ב-2006, ומה היו מאפייניהם העיקריים?
- שאלה נוספת, המתעוררת מן הדיון, הוא מדוע שתי המדינות, ישראל ולבנון, שהיחסים ביניהן היו יציבים בדרך כלל בעשורים הראשונים לעצמאותן, הפכו לאויבות מ-1982 ואילך, והאם וכיצד ניתן לשים קץ לסכסוך ביניהן ולהביא ליחסים של שכנות טובה.

לבירורים: המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס

טל. 02 5882312 * פקס. 02 5825534 * msdavis@mscc.huji.ac.il * <http://davis.huji.ac.il>

סינמטק ירושלים: טל: 02-5654333, דרך חברון 11 ירושלים